

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla)

20 ta' Diċembru 2017*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Qafas regolatorju komuni għan-networks ta' komunikazzjonijiet u servizzi elettronici – Direttiva 2002/19 – Artikoli 8 u 13 – Direttiva 2002/21 – Artikoli 8 u 16 – Operatur identifikat li jiddisponi minn saħħa sinjifikattiva fis-suq – Kontroll tal-prezzijiet – Obbligi imposti mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali – Obbligu ta' orjentazzjoni tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż – Iffissar ta' tariffi inqas mill-ispejjeż sostnuti mill-operatur ikkonċernat għall-provvista ta' servizzi ta' terminazzjoni ta' telefonati bil-vuċi fin-networks ċellulari – Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea – Artikolu 16 – Libertà ta' impriża – Proporzjonalità”

Fil-Kawża C-277/16,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mis-Sąd Najwyższy (il-Qorti Suprema, il-Polonja), permezz ta' deċiżjoni tal-21 ta' Jannar 2016, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-17 ta' Mejju 2016, fil-proċedura

Polkomtel sp. z o.o.

vs

Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej,

fil-preżenza ta':

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn M. Ilešič, President ta' Awla, K. Lenaerts, President tal-Qorti tal-Ġustizzja, li qiegħed jaġixxi bħala Mħallf tat-Tieni Awla, A. Rosas, C. Toader u E. Jarašiūnas (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: E. Tanchev,

Reġistratur: R. Schiano, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-11 ta' Mejju 2017,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal Polkomtel sp. z o.o., minn E. Barembruch, radca prawny,
- għal Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej, minn L. Ochniewicz u D. Dziedzic-Chojnacka, radcowie prawni,

* Lingwa tal-kawża: il-Pollakk.

- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna kif ukoll minn D. Lutostańska u K. Wilimborek-Makulska, bħala aġenti,
 - għall-Gvern Taljan, minn G. Palmieri, bħala aġent, assistita minn P. Gentili, avvocato dello Stato,
 - għall-Gvern Olandiż, minn M. Bulterman kif ukoll minn J. Langer, bħala aġenti,
 - għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Braun, kif ukoll minn J. Hottiaux u L. Nicolae, bħala aġenti,
- wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ippreżentati fis-seduta tas-26 ta' Lulju 2017, tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikoli 8(4), u 13 tad-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-aċċess għal, u l-interkonnnessjoni ta' networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva tal-"Aċċess") (2002, ĠU L 108, p. 7).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn Polkomtel sp. z o.o. u Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (il-President tal-Uffiċċju tal-kommunikazzjonijiet elettronici, il-Polonja, iktar 'il quddiem il-"President tal-UKE"), dwar deċiżjoni meħuda minn dan tal-aħħar li tiffissa t-tariffi terminazzjoni ta' telefonati bil-vuċi fin-network ċellulari pubbliku ta' Polkomtel.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Fuq id-Direttiva 2002/21/KE

- 3 L-Artikoli 6 u 7 tad-Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-7 ta' Marzu 2002 dwar kwadru [qafas] regolatorju komuni għan-networks ta' komunikazzjonijiet u servizzi elettronici (Direttiva "Qafas") (ĠU L 108, p. 33, iktar 'il quddiem id-"Direttiva Qafas") jipprevedu rispettivament, mekkaniżmu ta' konsultazzjoni u ta' trasparenza u proċedura ta' konsolidazzjoni tas-suq intern tal-kommunikazzjonijiet elettronici.
- 4 L-Artikolu 8 tad-Direttiva Qafas jiddefinixxi l-għanijiet ġenerali u l-prinċipji regolatorji li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali (iktar 'il quddiem l-"ARN") għandhom jiżguraw li jiġu osservati. Dan l-artikolu jipprevedi:

"1 L-Istati Membri għandhom jassiguraw li fit-twettieq tax-xogħlijiet regolatorji speċifikati f'din id-Direttiva u fid-Direttivi Speċifiċi, l-awtoritajiet nazzjonali regolatorji jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa li huma mmirati lejn il-ksib tal-miri stipulati fil-paragrafi 2, 3 u 4. Dawk il-miżuri għandhom ikunu proporzjonati ma' dawk il-miri.

[...]

2. L-[ARN] għandhom jippromwovu l-kompetizzjoni fil-provista tan-networks ta' komunikazzjonijiet elettronici, servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati u servizzi billi fost hwejjeg oħra:

- a) jiżguraw li l-utenti, nklużi utenti b'disabiltà, jieħu l-benefiċċju massimu f'termini ta' għażla, prezz, u kwalità;
- b) jassiguraw li ma jkun hemm ebda tgħawwiġ jew restrizzjoni fil-kompetizzjoni fis-settur tal-komunikazzjonijiet elettronici;

[...]

4. L-[ARN] għandhom jippromwovu l-interessi taċ-ċittadini ta' l-Unjoni Ewropea [...]

[...]”

- 5 L-Artikolu 14 ta' din id-direttiva, intitolat “Impriżi b'saħħa sinifikanti fis-suq”, jippreċiża l-kriterji li jippermettu lill-ARN jikkunsidraw li operatur partikolari għandu saħħa sinifikattiva fuq is-suq.
- 6 L-Artikolu 16 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Proċedura ta' analiżi tas-suq”, jipprevedi:

“1 Kemm jista' jkun malajr wara l-adozzjoni tar-rakkomandazzjoni jew xi aġġornament tagħha, l-[ARN] għandhom iwettqu analiżi tas-swieq rilevanti, waqt li jagħtu l-akbar kont tal-linji gwida. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li din l-analiżi titwettag, meta jkun xieraq, b'kollaborazzjoni mal-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni.

2. Fejn [l-ARN] hija meħtieġa taħt Artikoli [...] Artikoli 7 jew 8 tad-Direttiva [“dwar l-Aċċess”] li jistabbilixxu jekk jimponux, iżommu, jemendaw jew jirtiraw obbligazzjonijiet fuq impriżi, [hija] għandha tistabbilixxi fuq il-bażi ta' l-analiżi tagħha tas-suq imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan Artikolu jekk is-suq rilevanti hux effettivament kompetittiv.

[...]

4. Fejn [ARN] tistabbilixxi li suq rilevanti mhux effettivament kompetittiv, għandha tidentifika impriżi b'saħħa sinifikanti fis-suq fuq dak is-suq skond Artikolu 14 u l-[ARN] għandha fuq dawk l-impriżi timponi l-obbligazzjonijiet speċifiċi adatti msemija fil-paragrafu 2 ta' dan Artikolu jew iżzomm jew temenda dawk l-obbligazzjonijiet fejn ġia jeżistu.

[...]”

- 7 L-Artikolu 19 tal-istess direttiva, intitolat “Il-miżuri korrettivi” jipprevedi fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Fejn il-Kummissjoni, filwaqt li taġixxi skond il-proċedura msemija f'Artikolu 22(2), toħroġ rakkomandazzjonijiet lill-Istati Membri dwar l-applikazzjoni armonizzata tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva u d-Direttivi Speċifiċi sabiex jinkisbu aktar il-miri stipulati f'Artikolu 8, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-[ARN] jagħtu l-akbar kont ta' dawk ir-rakkomandazzjonijiet fit-twerttieq tax-xogħol tagħhom. Meta [ARN] tagħzel li ma ssegwix ir-rakkomandazzjoni, hija għandha tinforma lill-Kummissjoni, waqt li tagħti r-raġunijiet għall-pożizzjoni tagħha.”

Id-Direttiva tal-Aċċess

8 Il-premessi 15 u 20 tad-Direttiva tal-Aċċess jistipulaw:

“(15) L-impożizzjoni ta’ obbligu speċifiku fuq impriża b’saħħa sinjifikanti fis-suq ma teħtiegħ analiżi addizzjonali tas-suq iżda ġustifikazzjoni li l-obbligu in kwisjoni huwa xieraq u proporzjonat b’relazzjoni man-natura tal-problema identifikata.

[...]

(20) Il-kontroll tal-prezzijiet jista’ jkun meħtiegħ meta l-analiżi tas-suq f’suq partikolari juri kompetizzjoni ineffiċjenti. L-intervent [tal-ARN] jista’ jkun relattivament hafif, bħal obbligu li l-prezzijiet għall-għażla tal-carrier ikunu raġonevoli jew hafna aktar tqil bħal obbligu li l-prezzijiet ikunu orjentati ma’ l-ispiza biex tiġi provduta ġustifikazzjoni sħiħa għal dawk il-prezzijiet fejn il-kompetizzjoni ma tkunx b’saħħitha biżżejjed biex tipprevjeni prezzijiet eċċessivi. B’mod partikolari, operaturi b’saħħa sinjifikanti fis-suq għandhom jevitaw il-kompressjoni tal-prezzijiet b’mod li d-differenza bejn il-prezz tagħhom bl-imnut u l-prezzijiet għall-interkonnessjoni mitluba mill-kompetituri li jfornu servizzi bl-imnut simili ma tkunx adegwata biex tiżgura kompetizzjoni sostenibbli. Fejn [ARN] tikkalkola l-ispejjeż magħmula fl-istabbiliment ta’ servizz obligatorju taħt din id-Direttiva, huwa xieraq li jiġi permess qliegħ raġonevoli fuq il-kapital investit inklużi l-ispejjeż adatt tal-ħaddiema u l-bini, mal-valur tal-kapital agġustat fejn meħtiegħ biex jirrifletti l-valur kurrenti ta’ l-assi u l-effiċjenza ta’ l-operazzjonijiet. Il-metodu għall-irkupru ta l-ispejjeż għandu jkun adatt għaċ-ċirkostanzi waqt li jittiehed kont tal-hteġa li tiġi mhegga l-effiċjenza u l-kompetizzjoni sostenibbli u li jkunu massimizzati l-benefiċċji għall-konsumatur.”

9 L-Artikolu 8 ta’ din id-direttiva intitolat “Impożizzjoni, emendar jew irtirar ta’ l-obbligi”, jipprevedi:

“1 L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-[ARN] jkollhom is-saħħa li jimponu l-obbligi identifikati f’Artikoli 9 sa 13.

2. Fejn operatur huwa identifikat bħala li jkollu saħħa tas-suq sinjifikanti f’suq speċifiku bħala riżultat ta’ l-analiżi tas-suq imwettaq skond Artikolu 16 tad-[Direttiva Qafas], l-[ARN] għandhom jimponu l-obbligi stipulati f’Artikoli 9 sa 13 ta’ din id-Direttiva kif xieraq.

[...]

4. L-obbligi imposti skond dan Artikolu għandhom ikunu bbażati fuq in-natura tal-problema identifikata, proporzjonati u ġustifikati fid-dawl tal-miri stipulati f’Artikolu 8 tad-[Direttiva Qafas]. Dawn l-obbligi għandhom ikunu imposti biss wara konsultazzjoni skond Artikoli 6 u 7 ta’ dik id-Direttiva.

[...]”

10 L-Artikolu 13(1) tal-imsemmija direttiva, intitolat “Kontroll tal-prezzijiet u obbligi ta’ kontabilità ta’ l-ispejjeż”, huwa redatt kif ġej:

“1 L-[ARN] tista’, skond id-dispożizzjonijiet ta’ Artikolu 8, timponi obbligi li jirrelataw ma l-irkupru ta’ l-ispejjeż u l-kontrolli tal-prezzijiet, inklużi obbligi għall-orjentazzjoni tal-prezzijiet għall-ispejjeż u obbligi li jikkonċernaw sistemi ta’ kontabilità ta’ l-ispejjeż, għall-forniment ta’ tipi speċifiċi ta’ interkonnessjoni u/jew aċċess, f’sitwazzjonijiet fejn analiżi tas-suq jindika li n-nuqqas ta’ kompetizzjoni effettiva jfisser li l-operatur konċernat jista’ jsofri prezzijiet f’livell eċċessivament għoli, jew

jikkumpressa l-prezzijiet, għad-detriment ta' l-utenti finali. L-[ARN] jieħdu kont tal-investment magħmul mill-operatur u jippermettulu rata raġonevoli ta' qliegħ fuq il-kapital adegwat investit, waqt li jittiehed kont tar-riskji involuti.

2. L-[ARN] għandhom jiżguraw li kull mekkanizmu ta' rkupru ta' l-ispejjeż jew metodoloġija ta' l-iffissar tal-prezzijiet li jkun obbligatoru jservi biex jipromwovi l-effiċjenza u l-kompetizzjoni sostenibbli u jimmassimizza l-benefiċċji għall-konsumatur. F'dan ir-rigward l-[ARN] jistgħu wkoll jieħdu kont tal-prezzijiet disponibbli fi swieq kompetittivi komparabbli.

3. Fejn operatur ikollu obbligu li jorjenta l-prezzijiet tiegħu ma' l-ispejjeż, l-oneru tal-prova li l-prezzijiet huma bażati fuq l-ispejjeż inkluża rata raġonevoli ta' qliegħ fuq l-investment għandu jkun fuq l-operatur konċernat. Għall-ghan tal-kalkolu tal-kost tal-forniment effiċjenti ta' servizzi, l-[ARN] jistgħu jużaw metodi ta' kontabilità ta' l-ispejjeż indipendenti minn dawk użati mill-impriza. L-[ARN] jistgħu jehtiegu operatur li jipprovd i gustifikazzjoni shiħa għall-prezzijiet tiegħu, u jistgħu, fejn xieraq, jehtiegu li l-prezzijiet jiġu aġġustati.

[...]"

Ir-Rakkomandazzjoni 2009/396/KE

- 11 Skont ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2009/396/KE tas-7 ta' Mejju 2009 dwar it-Trattament Regulatorju tar-Rati ta' Terminazzjoni ta' Telefonati Fissi u Ċellulari fl-UE (ĠU 2009 L 124, p. 67):

"Meta jiġu imposti obbligi dwar kontroll ta' prezzijiet u dwar kontabilità tal-ispejjeż skont l-Artikolu 13 tad-[Direttiva "dwar l-Aċċess"] fuq l-operaturi nnominati mill-[ARN] li jkollhom saħħa sinifikanti fis-suq fis-swieq ta' terminazzjoni bl-ingrossa ta' telefonati bil-vuċi fin-netwerks pubbliċi individwali tat-telefonija (minn hawn 'il quddiem imsejha "swieq ta' terminazzjoni fissi u ċellulari") bħala riżultat ta' analiżi tas-swieq li twettqet skont l-Artikolu 16 tad-[Direttiva Qafas], l-[ARN] għandhom jiffissaw rati ta' terminazzjoni bbażati fuq l-ispejjeż li jkollu operatur effiċjenti. Dan jimplika li huma wkoll jridu jkunu simetriċi. [...]"

Id-dritt Pollakk

- 12 Skont l-Artikolu 39 tal-ustawa Prawo telekomunikacyjne (il-liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet), tas-16 ta' Lulju 2004 (Dz. U. n° 171, position 1800), fil-verżjoni tagħha applikabbli għall-fatti fil-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem il-"liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet"):

"1 Fil-kundizzjonijiet imsemmija fil-punt 2(a) tal-Artikolu 24, il-president tal-UKE jista', permezz ta' deċiżjoni, jimponi fuq l-operatur li għandu saħħa sinjifikattiva fis-suq l-obbligu:

- 1) li jikkalkola l-ispejjeż iġġustifikati tas-servizz ta' aċċess għan-netwerk ta' telekommunikazzjonijiet (billi jesponi l-modalitajiet ta' kalkolu tal-ispejjeż) li għandu japplika abbażi tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament imsemmi fl-Artikolu 51, konformement mad-deskrizzjoni tal-kalkolu tal-ispejjeż stabbilita mill-president tal-UKE,
- 2) li japplika t-tariffi ta' aċċess li l-ammont tagħhom jinkludi l-irkupru tal-ispejjeż iġġustifikati tal-operatur.

2. L-operatur li fuqu jkun ġie impost l-obbligu msemmi fil-paragrafu 1 għandu jiġġustifika b'mod shiħ lill-president tal-UKE, fuq talba ta' dan tal-aħħar, l-ammont tat-tariffi abbażi tal-ispejjeż iġġustifikati.

[...]

4. Fil-każ li:

[...]

- 3) l-entità kompetenti sabiex twettaq il-verifika msemija fl-Artikolu 53(5) toħroġ opinjoni sfavorevoli jew opinjoni kkwalifikata,
- 4) tiġi nnotata diskrepanza bejn l-ammont tat-tariffi ffixxati mill-operatur u r-rati ffixxati mill-president tal-UKE, konformement mal-paragrafu 3,

il-president tal-UKE għandu jiffissa l-ammont ta' tariffi ta' aċċess għan-netwerk tat-telekomunikazzjonijiet jew il-livelli massimi jew minimi tagħhom billi japplika l-metodi msemija fil-punt 2 tal-paragrafu 3. It-tariffi msemija iktar 'il fuq huma ffixxati permezz ta' deċiżjoni distinta [...]

5. Il-president tal-UKE jistabbilixxi tariffi ta' aċċess għan-netwerk tat-telekomunikazzjonijiet sabiex jippromwovi l-effiċjenza ekonomika, irawwem kompetizzjoni sostenibbli u jipprovdi l-akbar benefiċċju lill-utent finali, filwaqt li jqis l-irkupru ta' spejjeż iġġustifikati.”

13 L-Artikolu 40 tal-liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet huwa fformulat kif ġej:

“1. Il-President tal-[Uffiċċju tal-Komunikazzjonijiet Elettronici] jista', skont il-kundizzjonijiet imsemija fl-Artikolu 24(2)(a), jimponi fuq operatori b'saħħa sinjifikanti fis-suq, permezz ta' deċiżjoni, obbligu li jiffissaw tariffi għal aċċess għal telekomunikazzjonijiet abbażi tal-ispejjeż magħmula

2. L-operatur li fuqu jkun ġie impost l-obbligu msemmi fil-paragrafu 1 għandu jiġġustifika b'mod shiħ lill-president tal-UKE l-ammont tat-tariffi abbażi tal-ispejjeż iġġustifikati.

3. Biex jiġi evalwat jekk l-ammont tat-tariffi ffixxati mill-operatur imsemmi fil-paragrafu 1 ikunx korrett jew le, il-President tal-UKE jista' jqis l-ammont ta', jew il-metodu biex jiġu ffixxati t-tariffi ma' swieq kompetittivi komparabbli jew b'mezzi oħra li jevalwaw jekk dawk it-tariffi jkunx korretti.

4. Meta, skont l-evalwazzjoni msemija fil-paragrafu 3, l-ammont tat-tariffi ffixxati mill-operatur ma jkunx korrett, il-President tal-UKE għandu jiffissa l-ammont tat-tariffi jew il-livell massimu jew minimu tiegħu, billi japplika l-metodi msemija fil-paragrafu 3, billi jqis il-promozzjoni tal-effiċjenza u l-kompetizzjoni sostenibbli u billi jiżgura benefiċċji massimi għal dawk li jużaw in-network l-aħhar. It-tariffi msemija iktar 'il fuq huma ffixxati permezz ta' deċiżjoni distinta [...]

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 14 Permezz ta' deċiżjoni adottata fid-19 ta' Lulju 2006 l-President tal-UKE iddentifika lil Polkomtel bħala impriża li kellha saħħa sinjifikattiva fis-suq tas-servizzi ta' terminazzjoni ta' telefonati bil-vuċi fin-network ċellulari tagħha u impona fuq Polkomtel, b'mod partikolari, l-obbligu li tiffissa t-tariffi ta' ta' aċċess tagħha għan-netwerk ta' komunikazzjonijiet abbażi tal-ispejjeż sostnuti biex tipprovdi dawn is-servizzi.
- 15 Fil-kuntest tal-implementazzjoni ta' dan l-obbligu, Polkomtel baġtet lill-President tal-UKE l-elementi li jiġġustifikaw l-ammont tat-tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati bil-vuċi fin-network ċellulari tiegħu. Il-President tal-UKE qies li dan l-ammont kien irregolari u fetaħ proċedura sabiex jivverifika dawn it-tariffi u jaġġustahom. Wara li rrileva li l-ispejjeż attwalment sostnuti minn Polkomtel fil-provvista ta' servizzi ta' terminazzjoni ta' telefonati ċellulari kienu jammontaw għal 0.1690 zloty Pollakki (PLN) (madwar EUR 0.0398) kull minuta, il-President tal-UKE ddeċieda li jimmodifika dawn it-tariffi sabiex jippromwovi l-effikaċja ekonomika, sabiex jiffavorixxi kompetizzjoni sostenibbli, u sabiex

jimmassimizza l-benefiċċji għall-utenti finali, skont l-Artikolu 40 tal-liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet. Huwa ffixxa dawn it-tariffi fuq il-bażi tal-medja tat-tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati ċellulari ffixxati għall-operaturi stabbiliti l-oħra li joperaw fis-suq Pollakk tat-telefonija ċellulari, fid-dawl, b'mod partikolari, tal-fatt li jeżerċitaw l-attività tagħhom fl-istess suq, li għandhom ishma tas-suq simili, li għandhom l-istess fornituri ta' infrastruttura u li jsostnu spejjeż identiċi tal-kiri ta' linja.

- 16 Għalhekk, b'deċiżjoni tad-9 ta' Diċembru 2009, meħuda abbażi tal-Artikolu 40 tal-liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet, il-President tal-UKE ffixxa t-tariffa ta' terminazzjoni ta' telefonati ċellulari fuq in-netwerk ta' Polkomtel għal PLN 0.1677 (madwar EUR 0.0395) kull minuta. Permezz ta' din id-deċiżjoni, il-President tal-UKE impona wkoll fuq Polkomtel l-obbligu li tipprovdilu kull sena l-elementi li jiġġustifikaw it-tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati ċellulari fuq in-netwerk tagħha, ikkalkolati abbażi tal-ispejjeż sostnuti biex tipprovidi dan is-servizz.
- 17 Din l-impriża ppreżentat rikors kontra d-deċiżjoni tal-President tal-UKE tad-9 ta' Diċembru 2009 quddiem is-Sąd Okręgowy w Warszawie (il-Qorti Reġjonali ta' Varsavja, il-Polonja). Permezz ta' sentenza tas-27 ta' Mejju 2013 din il-qorti bidlet din id-deċiżjoni u ffixsat l-ammont tat-tariffa tat-terminazzjoni ta' telefonati ċellulari fuq in-netwerk ta' Polkomtel għal PLN 0.1690 (madwar EUR 0.0398) kull minuta għar-raġuni li, fejn impiża identifikata bħala li għandha saħħa sinjifikattiva fis-suq jiġi impost fuqha obbligu li tiffissa t-tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati ċellulari tagħha bbażati fuq l-ispejjeż, il-President tal-UKE mhux awtorizzat li jikkoreġi r-rati ppreżentati lill-minn din l-impiża u li jiffissa l-ammont tagħhom f'livell iktar baxx mill-ispiża effettiva tal-provvista ta' dan is-servizz.
- 18 Polkomtel, kif ukoll il-President tal-UKE appellaw mis-sentenza tas-Sąd Apelacyjny w Warszawie (il-Qorti tal-Appell ta' Varsavja, il-Polonja). Permezz ta' sentenza tas-7 ta' Mejju 2014, din il-qorti laqgħet l-appell ippreżentat mill-President tal-UKE, irriformat is-sentenza appellata u ħadet l-appell ippreżentat minn Polkomtel. Barra minn hekk, l-imsemmija qorti ddeċidiet li l-obbligu li kull sena jiġu kkomunikati l-elementi li jiġġustifikaw l-ammont tat-tariffi tat-terminazzjoni ta' telefonati ċellulari abbażi tal-ispejjeż lill-President tal-UKE, kienet legali.
- 19 Polkomtel ippreżentat appell fil-kassazzjoni mis-sentenza tas-Sąd Apelacyjny w Warszawie (il-Qorti tal-Appell ta' Varsavja) quddiem il-qorti tar-rinviju, jiġifieri s-Sąd Najwyższy (il-Qorti Suprema, il-Polonja).
- 20 Din tal-aħħar tistaqsi dwar l-interpretazzjoni li għandha tingħata lill-Artikoli 8 u 13 tad-Direttiva tal-Aċċess. Fl-ewwel lok, hija trid taċċerta ruħha jekk, skont l-Artikolu 13(3), l-ARN tistax tivverifika biss l-ispejjeż li l-operatur identifikat li għandu saħħa sinjifikattiva fis-suq qiegħed jattribwixxi lis-servizzi kkonċernati jew jekk jistax ukoll jikkontrolla li dawn l-ispejjeż ikunu ekonomikament iġġustifikati. B'mod partikolari hija tistaqsi, fid-dawl tat-tieni sentenza ta' dan il-paragrafu 3, jekk l-ARN ma tistax tivverifika l-ammont ta' spejjeż biss b'mod limitat jew jekk hija tistax, barra minn hekk, tikkoreġi l-ammont ta' prezzijiet fissi billi tirreferi għal prezz effettiv medju fis-suq. F'dan il-kuntest, hija għandha dubji dwar jekk interpretazzjoni tal-Artikolu 13 li teskludi din l-aħħar possibbiltà hijiex kompatibbli mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 8(4) ta' din l-istess direttiva.
- 21 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tindika li Polkomtel issostni li l-Artikolu 40 tal-liġi dwar it-telekommunikazzjonijiet tippermetti lil operatur li jieħu inkunsiderazzjoni, fil-kalkolu tal-prezzijiet tiegħu, l-ispejjeż kollha marbuta mal-provvista tas-servizz sugġett għall-obbligu li jirrigwarda l-orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż. Skont din l-impiża, l-ARN ma tistax tuża l-kriterji ta' effiċjenza u kompetizzjoni sostenibbli, iżda għandha tkun limitata għat-tehid inkunsiderazzjoni tal-ispejjeż effettivament marbuta mal-provvista tas-servizz li hija sugġetta, għal dak l-obbligu, b'tali mod li ma tkunx tista' tiffissa l-ammont tat-tariffi f'livell iktar baxx mill-ispejjeż realment sostnuti.

- 22 Madankollu, il-qorti tar-rinviju tikkunsidra li, minkejja d-differenza bejn l-ispejjeż imsemmija rispettivament fl-Artikoli 39 u 40 tal-liġi dwar it-telekomunikazzjonijiet, dan l-aħħar artikolu ma jillimitax il-kompetenza tal-ARN biss għall-verifika tal-ispejjeż li l-operatur ikkonċernat ikun ha inkunsiderazzjoni fl-iffissar tat-tariffa u sabiex jiffissa l-ammont tat-tariffi flivell iktar baxx mill-ispejjeż sostnuti mill-operatur ikkonċernat. Interpretazzjoni bħal din tikkontribbwixxi, fil-fehma tagħha, għall-kisba tal-għanijiet segwiti mil-legiżlaturi tal-Unjoni u Pollakki, li jikkonsistu fil-promozzjoni tal-effikaċja ekonomika, fit-trawwim tal-kompetizzjoni sostenibbli fl-immassimizzar tal-benefiċċji għall-utenti finali.
- 23 Fit-tieni lok, din il-qorti tqajjem il-kwistjoni ta' jekk l-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess moqrija flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (minn hawn 'il quddiem il-“Karta”), għandhomx jiġu interpretati fis-sens li l-ARN tista' timponi fuq operatur obbligu li perjodikament jikkomunika l-elementi li jiġġustifikaw it-tariffi ffixxati abbażi tal-ispejjeż.
- 24 F'dan ir-rigward, l-imsemmija qorti tiddikjara li tiffavorixxi “interpretazzjoni funzjonali” tal-Artikolu 40(2) tal-liġi dwar it-telekomunikazzjoni, li ma tippovdix il-frekwenza li biha l-operatur irid jissodisfa l-obbligu li jiġġustifika l-ammont tat-tariffi ffixxati abbażi tal-ispejjeż. Minn dan l-artikolu jista' jiġi dedott, skont il-fehma tagħha, li l-ARN tista' tispeċifika t-terminu li fih l-operatur għandu jissodisfa dan l-obbligu, peress li l-iffissar ta' tali perijodu jggarantixxi livell minimu ta' ċertezza legali fir-rigward tal-frekwenza ta' bidliet eventwali fl-ammont tat-tariffi applikati tkun proporzjonali u tgħin ukoll biex tkun żgurata t-trasparenza tal-atti tal-ARN. L-istess qorti tistaqsi jekk tali interpretazzjoni ta' dik id-dispożizzjoni tad-dritt nazzjonali hijiex konformi mal-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess.
- 25 Fit-tielet lok, il-qorti tar-rinviju tixtieq tkun taf jekk l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess moqri flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta, għandux jiġi interpretat fis-sens li l-ARN tista' titlob aġġustament tal-prezzijiet lil operatur anki meta dak l-operatur, identifikat bħala li għandu saħħa sinjifikattiva fis-suq, japplika l-prezzijiet li jkun iddetermina b'mod awtonomu biss meta japplika l-prezzijiet iffixxati preċedentement minn din l-awtorità. Il-qorti tar-rinviju tosserva li dawn id-dubji jirriżultaw mill-verżjoni tal-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess fil-lingwa Pollakka, skont liema l-ARN jistgħu jehtieġu li impriża tiġġustifika bis-sħiħ il-“prezzijiet applikati” u jekk meħtieġ, li teziġi aġġustament, li tissuggerixxi li l-ARN ma tistax titlob lill-operatur biex jaġġusta l-livell ta' dawk il-prezzijiet meta din tkun diġà bdiet tapplika l-prezzijiet li kkalkulat.
- 26 Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li s-Sąd Najwyższy (il-Qorti Suprema, il-Polonja) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- “(1) L-Artikolu 13 flimkien mal-Artikolu 8(4) tad-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-7 Marzu 2002, dwar l-aċċess għal, u l-interkonnessjoni ta', networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva tal-Aċċess), fil-verżjoni oriġinali tagħhom, għandhom jiġu interpretati fis-sens li, fil-każ li operatur li għandu saħħa sinjifikattiva fis-suq jiġi obligat jorjenta l-prezzijiet tiegħu skont l-ispejjeż tiegħu, l-[ARN] tista', sabiex tippromwovi l-effiċjenza ekonomika u l-kompetizzjoni sostenibbli, tistabbilixxi prezz tas-servizz sugġett għal tali obbligu li jkun inqas mill-ispejjeż sostnuti mill-operatur għall-provvista tagħhom, liema spejjeż ikunu ġew ivverifikati mill-[ARN] u kkunsidrati bħala li għandhom rabta kawżali ma' dan is-servizz?
- 2) L-Artikolu 13(3) flimkien mal-Artikolu 8(4) tad-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-7 Marzu 2002, dwar l-aċċess għal, u l-interkonnessjoni ta', networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva tal-Aċċess), fil-verżjoni oriġinali tagħhom, moqrija flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, għandhom jiġu interpretati fis-sens li l-[ARN] tista' tobbliga lill-operatur li għandu

lorjenta l-prezzijiet tiegħu skont l-ispejjeż tiegħu li kull sena jistabbilixxi l-prezz fuq il-bażi tad-data l-iktar attwali dwar l-ispejjeż u jikkomunika, għal verifika, il-prezz hekk iffissat lill-[ARN], flimkien ma' għustifikazzjoni għal dawn l-ispejjeż, qabel ma jibda japplika dan il-prezz fis-suq?

- 3) L-Artikolu 13(3) tad-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-7 Marzu 2002, dwar l-aċċess għal, u l-interkonnnessjoni ta', networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva tal-Aċċess), fil-verżjoni oriġinali tiegħu, moqri flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, għandu jiġi interpretat fis-sens li l-operatur li għandu lorjenta l-prezzijiet tiegħu skont l-ispejjeż tiegħu jista' jiġi obligat mill-[ARN] li jadatta l-prezz tiegħu biss meta dan l-operatur l-ewwel jiffissa b'mod indipendenti l-ammont tal-prezz u mbagħad jibda japplikah, jew ukoll meta dan japplika prezz li l-ammont tiegħu jkun gie ffixsat preċedentement mill-[ARN], iżda li jirriżulta mill-għustifikazzjoni tal-ispejjeż għall-perijodu ta' referenza sussegwenti li l-prezz stabbilit preċedentement mill-[ARN] huwa oġġla mil-livell tal-ispejjeż imġarrba mill-operatur?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 27 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13 tad-Direttiva tal-Aċċess għandhom jiġu interpretati fis-sens li, meta operatur, magħżul bħala li għandu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari, jiġi impost fuqu minn ARN, obligu li jiġu ffixsati prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, din l-ARN tista', sabiex tippromwovi l-effiċjenza ekonomika u tippromwovi kompetizzjoni sostenibbli, tiffissa l-prezzijiet tas-servizzi li huma suġġetti għal tali obligu f'ammont inqas tal-ispejjeż sostnuti minn dan l-operatur għall-provvista.
- 28 Skont l-Artikolu 8(2) tad-Direttiva tal-Aċċess, meta, wara analiżi tas-suq magħmula skont l-Artikolu 16 tad-Direttiva Qafas, operatur jiġi identifikat li għandu saħħa sinjifikattiva fuq suq partikolari, l-ARN jimponulu l-obbligi elenkati fl-Artikoli 9 sa 13 ta' din id-Direttiva tal-Aċċess, skont il-każ.
- 29 L-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess jistabbilixxi, min-naħa tiegħu, li l-ARN jistgħu, skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 8, jimponu obbligi li jirrelataw mal-irkupru tal-ispejjeż u l-kontrolli tal-prezzijiet, inklużi obbligi għall-orjentazzjoni tal-prezzijiet għall-ispejjeż u obbligi li jikkonċernaw sistemi ta' kontabbiltà tal-ispejjeż, għall-forniment ta' tipi speċifiċi ta' interkonnnessjoni u/jew aċċess, f'sitwazzjonijiet fejn analiżi tas-suq jindika li n-nuqqas ta' kompetizzjoni effettiva jfisser li l-operatur ikkonċernat jista' jsofri prezzijiet f'livell eċċessivament għoli, jew jikkumpressa l-prezzijiet, għad-detriment tal-utenti finali.
- 30 La l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess u lanqas ebda dispożizzjoni oħra ta' din id-direttiva ma jispeċifikaw x'wiehed jifhem permezz ta' "obbligi rigward l-orjentazzjoni tal-prezzijiet rigward l-ispejjeż".
- 31 Madankollu, għandu jiġi rrilevat li mill-espressjoni "inklużi", li tidher fl-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess, li l-"obbligi li jikkonċernaw sistemi ta' kontabbiltà tal-ispejjeż" jistgħu jikkostitwixxu waħda mill-modalitajiet kemm tal-obbligi li jirrelataw mal-irkupru tal-ispejjeż u l-kontrolli tal-prezzijiet. Barra minn hekk, hekk kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punti 31 u 32 tal-konklużjonijiet tiegħu, "obbligi li jirrelataw mal-irkupru tal-ispejjeż u l-kontrolli tal-prezzijiet", fid-dawl tas-sens abitwali ta' dawn it-termini, jirrigwardaw obbligi li jiġu orjentati l-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż u mhux obbligi li jiġu rkuprati l-ispejjeż kollha sostnuti. Għaldaqstant, għandha tiġi miċhuda l-interpretazzjoni ta' din id-dispożizzjoni skont liema dan jirrigwarda obbligi li jiġu ffixsati l-prezzijiet f'livell li jippermetti lill-operatur ikkonċernat li jirkupra l-ispejjeż kollha li jkun garrab bil-għan tal-provvista tas-servizz inkwistjoni.

- 32 Din l-interpretazzjoni tal-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess hija sostnuta mill-kuntest li taqa' fih din id-dispożizzjoni. Fil-fatt, barra t-titolu tal-imsemmi Artikolu 13, li jirrigwarda espressament il-“kontrolli tal-prezzijiet”, l-Artikolu 13(2) ta' din id-direttiva jirreferi mhux biss għal kull “mekkanizmu ta' rkupru ta' l-ispejjeż”, iżda anki għall-“metodoloġija ta' l-iffissar tal-prezzijiet li jkun obligatorju” minn ARN. Barra minn dan, il-premessa 20 tad-Direttiva tal-Aċċess tiddikjara li, fil-kuntest tal-kontroll tal-prezzijiet, “[l]-intervent [tal-ARN] jista' jkun relattivament hafif, bħal obbligu li l-prezzijiet għall-għażla tal-carrier ikunu raġonevoli [...] jew hafna aktar tqil bħal obbligu li l-prezzijiet ikunu orjentati ma' l-ispiża [...]”. Jista' jiġi dedott minn din il-premessa li l-legiżlatur tal-Unjoni fada lill-ARN diskrezzjoni wiesgħa fir-rigward tal-miżuri ta' kontroll tal-prezzijiet li jkollhom jiġu imposti f'każ speċifiku. F'dan is-sens ukoll, l-Artikolu 16(4) tad-Direttiva Qafas, moqri flimkien mal-paragrafu 2 ta' dan l-artikolu, jirreferi għall-obbligi regolatorji speċifiċi msemmija b'mod partikolari fl-Artikolu 8 tad-Direttiva tal-Aċċess.
- 33 Fir-rigward tal-kunċett ta' “spejjeż”, għandu jiġi rrilevat li l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess ma jiddefinixx l-ispejjeż li għalihom il-prezzijiet għandhom ikunu orjentati. Madankollu, mill-paragrafu 3 ta' dan l-artikolu jirriżulta li meta operatur huwa sugġett għal obbligu li jorjenta l-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, l-ARN jikkalkulaw l-ispejjeż biex jipprovdu servizz effiċjenti u jkunu jistgħu, għal dan il-għan, jużaw metodi ta' kontabbiltà ta' spejjeż distinti minn dawk applikati mill-operatur. Mill-imsemmi Artikolu 13(1) u (3) tad-Direttiva tal-Aċċess, moqri flimkien mal-premessa 20 ta' dik id-direttiva, li bl-impożizzjoni ta' obbligi ta' rkupru ta' spejjeż, l-ARN huma meħtieġa li jikkunsidraw qliegħ fuq il-kapital adegwat investit, waqt li jittiehed kont tar-riskji involuti.
- 34 F'dan ir-rigward, id-Direttiva tal-Aċċess, tispeċifika wkoll, fil-premessa 20 tagħha, li l-metodu għall-irkupru tal-ispejjeż għandu jkun aġġustat għaċ-ċirkostanzi waqt li jittiehed kont tal-htieġa li tiġi promossa l-effiċjenza u l-kompetizzjoni sostenibbli u li jkunu mmassimizzati l-benefiċċji għall-konsumatur.
- 35 Għalhekk, l-Artikolu 13(2) tad-Direttiva tal-Aċċess jimponi fuq l-ARN li jeżiġu li l-mekkanizmi ta' rkupru tal-ispejjeż u l-metodu tal-iffissar tal-prezzijiet li jkunu obligatorji jservu sabiex jippromwov l-effiċjenza ekonomika, sabiex jiffavorixxu kompetizzjoni sostenibbli u sabiex jimmassimizzaw il-benefiċċji għall-konsumatur. Bl-istess mod l-Artikolu 8(4) ta' din id-direttiva jipprevedi li l-obbligi imposti skont dan l-artikolu għandhom ikunu bbażati fuq in-natura tal-problema identifikata, proporzjonati u ġġustifikati fid-dawl tal-miri stipulati fl-Artikolu 8 tad-Direttiva Qafas. Dan l-artikolu jipprevedi, fil-paragrafu 2(a) u (b) tiegħu, li l-ARN jippromwov l-kompetizzjoni billi jiġi żgurat li l-utenti finali jieħdu l-ikbar benefiċċju, b'mod partikolari, skont l-għażla u l-prezz, u li ma jkun hemm ebda tgħawwiġ jew restrizzjoni fil-kompetizzjoni fis-settur tal-komunikazzjonijiet elettronici.
- 36 Barra minn hekk, ir-Rakkomandazzjoni 2009/396, li ġiet adottata għall-finijiet tal-implementazzjoni tal-Artikolu 13 tad-Direttiva tal-Aċċess, fil-punt 1 tiegħu, jipprevedi li, skont dan l-Artikolu 13 meta l-ARN jimponu obbligi dwar kontroll ta' prezzijiet u dwar kontabbiltà tal-ispejjeż, fuq l-operaturi identifikati bħala li jkollhom saħħa sinjifikattiva fis-swieq bl-ingrossa ta' terminazzjoni ta' telefonati fissi u ċellulari bħala riżultat ta' analiżi tas-suq li twettqet konformement mal-Artikolu 16 tad-Direttiva Qafas, l-ARN għandhom jiffissaw tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati bbażati fuq l-ispejjeż li jkollu operatur effikaċi.
- 37 Issa, l-Artikolu 19(1) tad-Direttiva Qafas jeżiġi li l-ARN, fl-eżerċizzju tal-kompiti tagħhom, “jagħtu l-akbar kont” tar-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni Ewropea u li, meta ARN tagħzel li ma ssegwix ir-rakkomandazzjoni, hija għandha tinforma lill-Kummissjoni Ewropea, waqt li tagħti r-raġunijiet għall-pożizzjoni tagħha. Għaldaqstant, hija l-ARN li, meta timponi obbligi ta' kontroll tal-prezzijiet u ta' kontabilizzazzjoni tal-ispejjeż konformement mal-Artikolu 13 tad-Direttiva tal-Aċċess, għandha ssegwi, bħala prinċipju, l-indikazzjonijiet li jinsabu fir-Rakkomandazzjoni 2009/396. Huwa biss jekk jidhrilha, fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha ta' sitwazzjoni partikolari, li l-mudell issuġġerit

fir-rakkomandazzjoni ma huwiex adattat għaċ-ċirkustanzi li hija tista' tinjorah filwaqt li tagħti raġunijiet għall-pożizzjoni tagħha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-15 ta' Settembru 2016, Koninklijke KPN u, C-28/15, EU:C:2016:692, punti 37 u 38).

- 38 Għalhekk, minn qari flimkien tal-Artikolu 8(2)(a) u (b) u l-Artikolu 16(4) tad-Direttiva Qafas, minn naħa waħda, kif ukoll tal-Artikolu 8(4) u tal-Artikolu 13 (1) u (2) tad-Direttiva tal-Aċċess, min-naħa l-oħra, jirriżulta li hija l-ARN meta hija timponi obbligu ta' orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, skont l-Artikolu 13 ta' din l-aħħar direttiva, li għandha teżiġi, bħala prinċipju, li l-prezzijiet tat-tariffi ta' terminazzjoni ta' telefonati jiġu ffixxati f'relazzjoni mal-ispejjeż sostnuti minn operatur effikaċi, qliegħ fuq il-kapital adegwat investit, imwettaq minnu, li għalih jirreferi l-Artikolu 13(1) u (3) tad-Direttiva tal-Aċċess.
- 39 Minn dan isegwi li l-ARN jistgħu, wara li jivverifikaw l-osservanza mill-operatur ikkonċernat tal-obbligu li jorjentaw il-prezzijiet tagħhom abbażi tal-ispejjeż u jiddeċiedu li huwa neċessarju li jeżiġu l-aġġustament ta' dawn il-prezzijiet, li jimponu fuq dan l-operatur li jiffissa r-rati f'livell iktar baxx minn dak tal-ispejjeż sostnuti jekk dawn l-ispejjeż huma oġġetti mill-ispejjeż ta' operatur effikaċi, dawn tal-aħħar għandhom jinkludu rata raġonevoli ta' qliegħ fuq il-kapital adegwat investit minnu.
- 40 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta li għandha tingħata għall-ewwel domanda hija li l-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13 tad-Direttiva tal-Aċċess għandhom jiġu interpretati fis-sens li, meta operatur, identifikat bħala li għandu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari, jiġi impost fuqu minn ARN, obbligu li jiġu ffixxati prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, din l-ARN tista', sabiex tippromwovi l-effiċjenza ekonomika u tippromwovi kompetizzjoni sostenibbli, tiffissa l-prezzijiet tas-servizzi li huma suġġetti għal tali obbligu f'ammont inqas tal-ispejjeż sostnuti minn dan l-operatur għall-provvista, jekk dawn l-ispejjeż huma oġġetti minn dawk ta' operatur effikaċi, huwa fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti nazzjonali.

Fuq it-tieni domanda

- 41 Permezz tat-tieni domanda l-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess, moqri flimkien mal-Artikolu 8(4) ta' dik id-direttiva u mal-Artikolu 16 tal-Karta, għandhom jiġu interpretati bħala li jfissru li meta ARN timponi fuq operatur, identifikat bħala li jkollu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari, obbligu li jiffissa prezzijiet orjentati għall-ispejjeż, hija tkun tista' timponi fuq dak l-operatur obbligu li għandu jorjenta l-prezzijiet tiegħu abbażi tal-ispejjeż, li kull sena jiffissa l-prezz fuq il-bażi tal-informazzjoni l-iktar attwali u jikkomunika, għal verifika, dawn il-prezzijiet kif ukoll l-elementi li jiġġustifikawhom qabel ma jkunu applikati.
- 42 F'dan ir-rigward għandu jiġi kkonstatat li l-Artikolu 8(2) u l-Artikolu 13 tad-Direttiva tal-Aċċess, li jawtorizzaw lill-ARN sabiex jimponu fuq operatur, identifikat bħala li għandu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari, obbligi rigward l-orjentazzjoni tal-prezzijiet rigward l-ispejjeż, filwaqt li jimponu dan l-obbligu, jiffissaw il-modalitajiet tal-implementazzjoni tiegħu u, b'mod partikolari, jeżiġu li l-operatur jaġġorna l-prezzijiet b'ċerta frekwenza u jikkomunikalhom, għal kontroll perijodiku l-elementi li jiġġustifikaw it-tariffi applikati.
- 43 L-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess, jipprevedi, fir-rigward tiegħu, fit-tielet sentenza tiegħu, li l-ARN jistgħu jitolbu li impriza tiġġustifika bis-sħiħ il-prezzijiet tagħha u jekk meħtieġ, li teżiġi aġġustament tagħhom. Għalkemm jirriżulta mill-ewwel sentenza ta' din id-dispożizzjoni li din it-talba tista' tiġi indirizzata lil operatur li diġà huwa suġġett għal obbligu ta' orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, hija ma tispeċifikax b'liema frekwenza l-ARN tista' titlob din il-ġustifikazzjoni u, jekk neċessarju, teżiġi l-aġġustament tal-prezz.

- 44 Minn dawn il-kunsiderazzjonijiet jirriżulta li l-leġiżlatur tal-Unjoni ma kellux l-intenzjoni li jistabbilixxi l-modalitajiet tal-implementazzjoni tal-obbligu tal-orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż imposta skont l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess, u b'mod partikolari, jiffissa l-frekwenza tal-aġġornament, mill-operatur sugġett għal dan l-obbligu, tal-prezzijiet tas-servizzi li huma sugġetti għal dan l-obbligu, u lanqas għar-regoli li jirrigwardaw il-frekwenza tal-kontroll mill-ARN tal-osservanza ta' dan l-obbligu.
- 45 Barra minn hekk, għandu jiġi rrilevat li l-Artikolu 8(4) tad-Direttiva tal-Aċċess jipprevedi li l-obbligi imposti mill-ARN, inklużi dawk previsti fl-Artikolu 13 ta' din id-direttiva, għandhom ikunu bbażati fuq in-natura tal-problema kkonstatata, proporzjonati u ġġustifikati fir-rigward tal-għanijiet imsemmija fl-Artikolu 8 tad-Direttiva Qafas, u li jistgħu jiġu imposti biss wara l-konstatazzjoni msemmija fl-Artikoli 6 u 7 ta' din l-aħħar direttiva (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-14 ta' April 2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, punt 56).
- 46 Minn dan isegwi li l-frekwenza li biha l-ARN jistgħu jeżiġu mill-operatur ikkonċernat li jiġġustifika u jaġġusta l-prezzijiet iffissati preċedentement fuq il-bażi tal-ispejjeż għandu jiġi ddeterminat skont in-natura tal-problema identifikata, għandu jkun proporzjonat u għandu jkollha l-għanijiet iddefiniti kemm fid-Direttiva Qafas kif ukoll fid-Direttiva tal-Aċċess. F'dan ir-rigward, kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 59 tal-konklużjonijiet tiegħu, karatteristika partikolari ta' swieq ta' komunikazzjonijiet elettronici hija l-evoluzzjoni ta' malajr tagħhom minhabba żviluppi teknoloġiċi, b'tali mod li obbligu ta' aġġustament annwali ta' prezzijiet fissi preċedentement jista' jissodisfa dawn ir-rekwiżiti. Kif osservat ukoll il-qorti tar-rinviju, dan l-obbligu impost fuq l-operatur ikkonċernat jista' jiggarrantil fuq livell minimu ta' ċertezza legali fir-rigward tal-frekwenza ta' bidliet eventwali fl-ammont tat-tariffi applikati u l-impożizzjoni tal-imsemmi obbligu, billi jikkontribbwixxi fl-istess hin sabiex jiggarrantixxi t-trasparenza tal-atti tal-ARN, jista' jkun proporzjonali.
- 47 Konsegwentement, għandu jiġi kkunsidrat li l-ARN jistgħu jimponu fuq operatur, identifikat bħala li għandu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari u sugġett għal obbligu ta' prezz orjentat lejn il-prezz, biex jiffissa l-prezzijiet tiegħu kull sena, fuq il-bażi tal-informazzjoni l-iktar aġġornata u biex jipprovdilhom ġustifikazzjonijiet għall-imsemmija prezzijiet, jekk dawn l-obbligi huma bbażati fuq in-natura tal-problema kkonstatata, huma proporzjonali u ġġustifikati fid-dawl tal-għanijiet stabbiliti fl-Artikolu 8 tad-Direttiva Qafas u, b'mod partikolari, fid-dawl ta' dawk imsemmija fil-paragrafu 2(a) u (b) ta' dan l-artikolu.
- 48 F'dak li jirrigwarda l-kwistjoni ta' jekk obbligi godda ma jistgħux jiġu imposti fi tmiem ta' analizi tas-suq ġdida, għandu jiġi kkonstatat li l-Artikolu 16(2) tad-Direttiva Qafas jipprevedi li meta ARN hija obbligata b'mod partikolari skont l-Artikolu 8 tad-Direttiva tal-Aċċess biex tiddetermina jekk timponi, iżżomm, temendax jew tirtirax l-obbligi fuq l-operaturi, din l-awtorità tiddetermina, fuq il-bażi tal-analizi tas-suq tagħha msemmija fl-Artikolu 16(1) ta' din id-direttiva jekk is-suq rilevanti jkun kompetittiv b'mod effettiv. Barra minn hekk, mill-premessa 15 tad-Direttiva tal-Aċċess jirriżulta essenzjalment, li l-fatt tal-impożizzjoni ta' obbligu speċifiku fuq operatur b'saħħa sinjifikattiva f'suq speċifiku ma teħtieġ analizi addizzjonali tas-suq iżda teħtieġ semplicement il-prova li l-obbligu inkwistjoni huwa xieraq u proporzjonat b'relazzjoni man-natura tal-problema inkwistjoni.
- 49 Minn dan jirriżulta, kif, essenzjalment, irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punti 68 u 69 tal-konklużjonijiet tiegħu, li analizi tas-suq ġdida ma hijiex neċessarja meta, bħal fil-kawża prinċipali, l-ARN ikollha l-intenzjoni li timponi obbligu speċifiku għall-implementazzjoni ta' obbligu ġenerali ta' orjentament tal-prezzijiet ibbażati fuq l-ispejjeż preċedentement imposti.
- 50 Fir-rigward tal-kwistjoni ta' jekk l-Artikolu 16 tal-Karta jipprekludi l-possibbiltà, li ARN, timponi fuq operatur li jaġġorna l-prezzijiet tiegħu kull sena u jissottomettihom għal revizjoni perijodika, għandu jinfakkar li, skont il-ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-protezzjoni mogħtija minn dik id-dispożizzjoni tinvolvi l-libertà li ssegwi attività ekonomika jew kummerċjali, libertà kuntrattwali kif ukoll kompetizzjoni libera. Barra dan, il-libertà kuntrattwali tinkludi, b'mod partikolari, l-għażla libera

tas-sieheb ekonomiku u l-libertà li jiġi ddeterminat il-prezz għal servizz. Madankollu, il-libertà tal-impriza ma hijiex dritt assolut, iżda għandha tittiehed inkunsiderazzjoni fid-dawl tal-funzjoni tagħha fis-soċjetà (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-22 ta' Jannar 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punti 42, 43, 45 u l-gurisprudenza ċċitata, kif ukoll tas-17 ta' Ottubru 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, punti 25 u 28).

- 51 Il-possibbiltà għall-ARN li tobbliga lill-operatur jaġġorna t-tariffi tiegħu kull sena u jissottomettihom għal reviżjoni perijodika jikkostitwixxi ndhil fl-eżerċizzju tad-dritt iggarantit mill-Artikolu 16 tal-Karta. Għaldaqstant, din il-possibbiltà, skont l-Artikolu 52(1) tal-Karta, għandha tiġi prevista mil-ligi, tirrispetta l-kontenut essenzjali tal-imsemmija drittijiet u libertajiet u, tkun fl-osservanza tal-prinċipju ta' proporzjonalità, tkun meħtieġa u tissodisfa b'mod effettiv l-għanijiet ta' interess ġenerali rrikonoxxuti mill-Unjoni Ewropea jew il-ħtieġa ta' protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' haddiehor (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-22 ta' Jannar 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punti 46 sa 48 kif ukoll tal-21 ta' Dicembru 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, punt 70 u l-gurisprudenza ċċitata).
- 52 F'dan il-każ, għandu jiġi rrilevat, l-ewwel nett, li d-deċiżjoni tal-President tal-UKE tad-9 ta' Dicembru 2009 giet adottata skont ir-regoli nazzjonali li jimplementaw, *inter alia*, id-Direttiva tal-Aċċess u li din il-leġislazzjoni tagħtih is-saħħa li jimponi obbligi ta' orjentament tal-prezzijiet diretti abbażi tal-ispejjeż u li jaġġusta dawn il-prezzijiet kull sena. It-tieni nett, l-impożizzjoni ta' dawk l-obbligi ma kkawżatx preġudizzju għall-kontenut essenzjali tal-libertà tal-impriza, peress li l-operatur ikkonċernat seta' jipprovdi s-servizzi inkwistjoni wara l-impożizzjoni tal-imsemmija obbligi. It-tielet nett, l-għanijiet ta' interess pubbliku segwiti minn din il-leġislazzjoni nazzjonali jikkorrispondu għal dawk tal-Unjoni, bhall-promozzjoni tal-kompetizzjoni u l-appoġġ tal-interessi taċ-ċittadini tal-Unjoni msemmija fl-Artikolu 8(2) u (4) tad-Direttiva Qafas u l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess. B'mod partikolari, l-obbligu li jiġu orjentati l-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż u li jiġu aġġustati dawk il-prezzijiet kull sena, skont l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess, f'livell eċċessivament għoli, jew li jiġu kompressi l-prezzijiet, għad-detriment tal-utenti finali. Ir-raba' nett, fir-rigward tal-eżami tan-neċessità ta' miżura bħal din, li tinkludi dik tal-proporzjonalità ta' dik il-miżura u li huwa l-obbligu tal-qorti nazzjonali, tikkorrispondi mal-verifika tal-konformità mal-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 8(4) tad-Direttiva tal-Aċċess.
- 53 Għalhekk, hija l-qorti nazzjonali li għandha tivverifika jekk l-obbligu li jiġu aġġustati l-prezzijiet kull sena huwiex konformi mar-rekwiżit ta' proporzjonalità msemmi fl-Artikolu 8(4) tad-Direttiva tal-Aċċess, sa fejn dan l-obbligu huwa meħtieġ biex jinkisbu l-għanijiet ta' interess ġenerali msemmija fil-punt preċedenti.
- 54 Minn dan isegwi li, sugġett għal din il-verifika, l-Artikolu 16 tal-Karta ma jipprekludix il-possibbiltà għall-ARN li težiġi li l-operatur identifikat li jkollu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari li jaġġorna t-tariffi tiegħu kull sena u jibgħathom għal kontroll perijodiku.
- 55 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, għandha tingħata risposta għat-tieni domanda li l-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess moqrija flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta, għandhom jiġu interpretati fis-sens li meta ARN timponi fuq operatur identifikat bħala li jkollu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari obbligu li jiffissa prezzijiet orjentati għall-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, li kull sena jiffissa l-prezz fuq il-bażi tal-informazzjoni l-iktar attwali u jikkomunika, għal verifika, dawn il-prezzijiet kif ukoll l-elementi li jiġġustifikawhom qabel ma jkun applikati, sakemm dawn l-obbligi huma bbażati fuq in-natura tal-problema kkonstatata, proporzjonati u ġġustifikati fid-dawl tal-għanijiet stabbiliti fl-Artikolu 8 tad-Direttiva Qafas, fatt li hija l-qorti nazzjonali li għandha tivverifika.

Fuq it-tielet domanda

- 56 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li kif jirriżulta mit-talba għal deċiżjoni preliminaru li t-tielet domanda hija bbażata fuq il-premessa skont liema l-kliem tat-tielet sentenza tal-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess fil-verżjoni tagħha fil-lingwa Pollakka (*“Krajowe organy regulacyjne mogą zażądać od danego operatora całościowego uzasadnienia stosowanych cen, a w razie potrzeby – odpowiedniego dostosowania tych cen”*), hija differenti minn dik tal-verżjonijiet lingwistiċi l-oħra. Fil-lingwa Pollakka, din is-sentenza tissuggerixxi li l-ARN jistgħu jeżiġu li operatur jaġġusta l-prezzijiet ibbażati fuq l-ispejjeż tiegħu biss meta jkun diġà beda japplikahom.
- 57 F’dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jinftiehem li, permezz tat-tielet domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess għandux jiġi interpretat fis-sens li, obbligu ta’ orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż ġiex impost fuq operatur fuq il-bażi tal-Artikolu 13(1) ta’ din id-direttiva, dan l-operatur jista’ jiġi impost fuqu li jaġġusta l-prezzijiet tiegħu biss wara li jkun beda japplika l-prezzijiet orjentati abbażi tal-ispejjeż, jew saħansitra qabel ma jkun beda japplikahom.
- 58 Għandu jiġi osservat li l-verżjonijiet tat-tielet sentenza tal-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess, b’mod partikolari fil-lingwi Germaniża (*“Die nationalen Regulierungsbehörden können von einem Betreiber die umfassende Rechtfertigung seiner Preise und gegebenenfalls deren Anpassung verlangen”*), Ingliża (*“National regulatory authorities may require an operator to provide full justification for its prices, and may, where appropriate, require prices to be adjusted”*), Franciża (*“Les [ARN] peuvent demander à une entreprise de justifier intégralement ses prix et, si nécessaire, en exiger l’adaptation”*) u Taljana (*“Le autorità nazionali di regolamentazione possono esigere che un operatore giustifichi pienamente i propri prezzi e, ove necessario, li adegui”*) twassal għall-interpretazzjoni ta’ din id-dispożizzjoni fis-sens li l-prezzijiet ma għandhomx neċessarjament ikunu diġà applikati mill-operatur ikkonċernat qabel ma l-ARN ma timponix, jekk ikun il-każ, li jaġġusta l-prezzijiet tiegħu.
- 59 Skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-formulazzjoni użata f’waha mill-verżjonijiet lingwistiċi ta’ dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni ma tistax isservi bħala bażi unika għall-interpretazzjoni ta’ din id-dispożizzjoni jew tingħata prijorità meta mqabbla mal-verżjonijiet lingwistiċi l-oħra. Fil-fatt, id-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni għandhom jiġu interpretati u applikati b’mod uniformi, fid-dawl tal-verżjonijiet redatti bil-lingwi kollha tal-Unjoni. Fil-każ ta’ nuqqas ta’ qbil bejn id-diversi verżjonijiet lingwistiċi ta’ test tad-dritt tal-Unjoni, id-dispożizzjoni inkwistjoni għandha tiġi interpretata fid-dawl tal-istruttura ġenerali u tal-iskop tal-leġislazzjoni li tagħha tikkostitwixxi element (sentenza tal-1 ta’ Marzu 2016, Alo u Osso, C-443/14 u C-444/14, EU:C:2016:127, punt 27 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 60 F’dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li, minn naħa waħda, jekk l-Artikolu 13(1) tad-Direttiva tal-Aċċess jippermetti lill-ARN li jobbligaw lill-operaturi jorjentaw il-prezzijiet tagħhom abbażi tal-ispejjeż, il-paragrafu 3 tal-istess artikolu, billi jawtorizza lill-ARN li jeżiġu li operatur ikkonċernat jiġġustifika bis-shiħ il-prezzijiet tiegħu u, jekk mehtieg, li jirrikjedu l-aġġustament tagħhom, jagħti lill-ARN il-mezzi biex jiżguraw l-implementazzjoni ta’ dan id-dritt u jiżguraw li dan l-operatur realment japplika l-prezzijiet orjentati abbażi tal-ispejjeż.
- 61 Min-naħa l-oħra, skont l-Artikolu 8(1) tad-Direttiva Qafas, fit-twettiq tal-kompiti regolatorji speċifikati fid-Direttiva Qafas u, b’mod partikolari, fid-Direttiva tal-Aċċess, l-ARN huma awtorizzati li jieħdu l-miżuri raġonevoli kollha biex jilħqu l-għanijiet stabbiliti fl-Artikolu 8(2) tad-Direttiva Qafas, li jinkludu, b’mod partikolari, l-għan li jippromwovu effiċjenza ekonomika, kompetizzjoni sostenibbli u massimazzjoni tal-profitti għall-utenti finali. Għalhekk, l-applikazzjoni tal-miżuri previsti fit-tielet sentenza tal-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess tippermetti lill-ARN jiżguraw, billi jitolbu

lill-operatur ikkonċernat biex jiġġustifika b'mod sħiħ il-prezzijiet tiegħu u, jekk meħtieġ, billi jeżiġu li jiġu aġġustati, li l-għanijiet imsemmija kemm fl-Artikolu 8(2) tad-Direttiva Qafas kif ukoll fl-Artikolu 13(1) u (2) tad-Direttiva tal-Aċċess għandhom jiġu segwiti.

- 62 Madankollu, dawn l-għanijiet mhux dejjem jinkisbu jekk l-ARN ikunu jistgħu jitolbu lill-operatur ikkonċernat biex jiġġustifika l-prezzijiet tiegħu b'mod sħiħ u, jekk meħtieġ, jeżiġu l-aġġustament tagħhom, biss jekk dawk il-prezzijiet huma diġà applikati.
- 63 Konsegwentement, hemm lok li tingħata risposta għat-tielet domanda li l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva tal-Aċċess għandu jiġi interpretat fis-sens li, meta obbligu ta' orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż ikun ġie impost fuq operatur fuq il-bażi tal-Artikolu 13(1) ta' din id-direttiva, dan l-operatur jista' jiġi impost fuq li jaġġusta l-prezzijiet qabel jew wara li jkun beda japplika l-prezzijiet.

Fuq l-ispejjeż

- 64 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) L-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13 tad- Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-aċċess għal, u l-interkonnessjoni ta' networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva tal-Aċċess), għandhom jiġu interpretati fis-sens li, meta operatur, identifikat bħala li għandu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari, jiġi impost fuq minn Awtorità Regolatorja Nazzjonali, obbligu li jiġu ffixxati prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, din l-Awtorità Regolatorja Nazzjonali tista', sabiex tippromwovi l-effiċjenza ekonomika u tiffavorixxi kompetizzjoni sostenibbli, tiffissa l-prezzijiet tas-servizzi li huma suġġetti għal tali obbligu f'ammont inqas tal-ispejjeż sostnuti minn dan l-operatur għall-provvista, jekk dawn l-ispejjeż huma oġġetti minn dawk ta' operatur effikaci, fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti nazzjonali.
- 2) L-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva 2002/19 moqrija flimkien mal-Artikolu 16 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, għandhom jiġu interpretati fis-sens li meta Awtorità Regolatorja Nazzjonali timponi fuq operatur identifikat bħala li jkollu saħħa sinjifikattiva f'suq partikolari obbligu li jiffissa prezzijiet orjentati għall-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż, li kull sena jiffissa l-prezz fuq il-bażi tal-informazzjoni l-iktar attwali u jikkomunika, għal verifika, dawn il-prezzijiet kif ukoll l-elementi li jiġġustifikawhom qabel ma jkunu applikati, sakemm dawn l-obbligi huma bbażati fuq in-natura tal-problema kkonstatata, proporzjonati u ġġustifikati fid-dawl tal-għanijiet stabbiliti fl-Artikolu 8 tad-Direttiva Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar kwadru regolatorju komuni għan-networks ta' komunikazzjonijiet u servizzi elettronici (Direttiva Qafas), fatt li hija l-qorti nazzjonali li għandha tivverifika.

- 3) L-Artikolu 13(3) tad-Direttiva 2002/19 għandu jiġi interpretat fis-sens li, meta obbligu ta' orjentament tal-prezzijiet abbażi tal-ispejjeż ikun ġie impost fuq operatur fuq il-bażi tal-Artikolu 13(1) ta' din id-direttiva, dan l-operatur jista' jiġi impost fuq li jaġġusta l-prezzijiet qabel jew wara li jkun beda japplika l-prezzijiet.**

Firem